

humanitas

Vol. I

IMPrensa DA UNIVERSIDADE DE COIMBRA
COIMBRA UNIVERSITY PRESS

FACULDADE DE LETRAS DA UNIVERSIDADE DE COIMBRA
INSTITUTO DE ESTUDOS CLÁSSICOS

HVMANITAS

VOLUME I

PUBLICAÇÃO SUBSIDIADA PELO «FUNDO
SÁ PINTO» (UNIVERSIDADE DE COIMBRA)

COIMBRA // MCMXLVII

Idyllium (!)

*Ante pias cunas, ubi nuper missus ab alto
Infans caelo alget, nitidis uariisque decoras
luminibus, multo clamore corona meorum
natorum blandis indulget lusibus. Vxor,
stamina dum niueae nectit subtilia lanae,
ludentes spectat, uiuo et moderatur amore.*

*Hic est Franciscusj qui, quamuis tantulus adsit
— nuper sex annos expleuit—, uoce minisque
rex, dum ludorum uis feruet, duxque uidetur.
/am legere edidicit, manibusque uolumina paruis
intentus uersat, tacitus gaudetque figuris,
queis exornantur magnorum gesta priorum
uel pueri illius, maior cui nasus in horas
crescit mendaci. Quam multa ignota repente
me rogat ut pandam, wmo quae pandere possit!
Annamaria leuis currit, canit, exilit atque*

*haud Helenam cessat paruam incusare sororem,
 quae magnis oculis fulget facieque tenella.
 Paruus eques equitat plerumque Georgius apto
 stipite; cuncta cupit, rapit omnia et angulus omnis
 continuo resonat gemitu balbisque querellis,
 si, quod habere uelit, negitetur forte petenti.
 Candida brachiolis teneris roseisque labellis
 natorum in cunis postrema, Renata, quiescit.*

*Gaudia quanta capit puerum mea blanda corona
 si uocat uxor y auens Pueri ad praesepia lesu
 notas fabellas iterum narrare pusillis !
 In gelidis Infans stabulis tacet ora supinus:
 allicit ac tenui uix risu brachia tendit.
 In Natum Genetrix sanctos demittit ocellos
 laetitiaque colit dina perfusa Iacentem.
 Vt bellus pueris paruus Puer ille renidet,
 saeptus qui paleis brumali algore tremiscit!
 Mons est hic illic plenus pastoribus : arcto
 tramite procedunt, et circum carmina quisque
 fundere siluestri certat modulatus auena.
 Munera parua, tulit nuper quae cultus agellus,
 impositasue umeris referunt, sua dona, bidentes.
 Est qui caelestem lucem ceu tactus amore
 spectet, dum limat manibus quam uisere ocellis
 haud ualet. Est flumen stellarum lumine fulgens
 atque procul stagnum nitida protenditur unda.
 Tum uolitans caeli laetus per summa uagatur
 angelicus passim coetus ducitque choreas
 et celebrat diuo demissum ex aethere Natum.
 Quae loca sancta tenet pax iucundissima. Longo
 at foris interea exululat cum turbine uentus
 undarumque fragor minitantum...*

«Mamma —puellus

maximus, at membris tantillus murmurat—, unde,
dic bona, uenerunt, stella praeceunte, //rs ?

Nonne suas sedes auro et fulgore micantes
deseruere pii? aut quae, mater, dona tulerunt?»

Cui mater: «Magnas, procul, in regione remota,
magnificas que urbes reges habitare solebant
cum, Puerum ut genitum casta de Virginis aluo
excolerent, subito regnis domibusque relictis
pignoribusque, premens patientis quisque cameli
terga, uiam qua stella nitens per inhospita longam
monstrabat, gressus laetus direxit et ardens.

Montes tranarunt, tranarunt flumina, siluas
et loca densa feris et nocturno ululatu,

et/sua quisque Illi portabant maxima dona.,. » —

«Quae, sodes?»— «Currum num censes, armaue equumue?

Non amat ille Puer turmas ad bella ruentes
atque odit gladii districti fulgura et ignes.

si/ pondus, turis, myrrhaeque tulere.

Af/Vo incedebant peplorum syrmate onusti,
àm longa cohors, reges utrimque sequuntur
et praebent aures serui gnauique ministrant.» —

Hic subito Anna refert: «Puero sua dona magorum
magna corona tulit; sed bellula praemia nobis
mox feret ipsa sinu tranquilla nocte Be fana.

Nonne ita, mamma ?» — «Mihi morem si gesserit usque
seque bonum quis praestiterit nec uerba rogatus
patri uel mammae mendacia dixerit unquam,
si cito paruerit, quidquid iussere parentes,

tunc ueniet, pupi... » — «Dictis parebimus omnes
semper, mamma, tuis!» — «... et bellula praemia uobis
sopitis mox illa feret, dum nox uiget. . . » — «Eia!»
conclamant uoce una hilares uultuque beati,

*Implicitis manibus choreas hic ducere blandas
incipiunt celeri tamquam certamine moti,
et teneris fundunt puerilem uocibus hymnum (1).*

*Caecis tenebris ululat uentus
nullumque polo praenitet astrum.
Vox auditur, properantque gradus:
curuis umeris anus ecce uenit!
Propera ad pueros — quisque uocat te —,
blanda Be fana.*

*Faciem illius maculant rugae
atque labant iam reliqui dentes;
claudis graditur pedibus noctu. ..
Audeat at quis dicere turpem ?
Propera ad pueros — quisque uocat te —,
cara Be fana.*

*Quidquid pueris gratum, illa ferat :
crustula dulci perlita meile,
ualeant tum quis ludere pupi
in calceolis nocte relinquat.
Propera ad pueros, qui te uocitant,
bella Be fana.*

*Dum laeti cantant, choreas et ducere pergunt,
parua domus resonat. Dein matri quisque propinquat
ut uolucris pulluSy plumarum captus amore,
fundit per mundum cum nox sub fusca tenebras.
Interea crepitat per noctem tristior imber,
exululat uentus, gemitusque ciere uidetur.*

(1) *Naenias imlgo notas haec anapaestica cantiuncula imitatur.*

«*Quid uis, Anna, ferat tibi anus rugosa?*»—«*Pusillam ipsa uelim pupam, bellam, flauamque capillis atque oculos tremula in gyrum cum uoce mouentem, sacchara, scriblitas, mellitaque crustula et...*» — «*Ohe, nonne satis ? ne multa roges, mea pupa, caue sis (uxor ait), uacuam ne te indignata petitis deserat.*» — *Hic addit Franciscus : «Non nimis illam, Anna, rogare licet; nam, si cuppedia multa praebueris cupidae, quamprimum febris anhela uentre laborantem lecto te affiget, ibique cogeri ricini graueolentem haurire liquorem. Illa mihi portet, natu qui maximus adsim, permagnum rotulis binis se utrimque mouentem currum, tum binos fulua ceruice caballos, longum tum gladium, balistam, strenuus hostes qua pellam, tum tormentum quod missile iactet ; tum... Sed equum paruum, quem, mamma, Georgius ipse flectat, nonne feret? nam, ni ferat, ille per horas continuas flebit...» Cui: «Singuli habebitis — inquit uxor — dona, sinu pueris quae nocte Be fana fert donanda, malos dum ne uos uiderit...» Omnes quae exoptant oculis spectant tum praemia fixis.*

«*Dicj mamma (Anna rogat): quo uultu est ista Be fana? nonne illi bini dentes ex ore resultant? nonne mala est pueris, uigilant qui nocte quibusque nil unquam portat? nonne horret gibbere?» Et uxor : «Est ita, nam semper longinqua ab origine totum consumpsit tempus pueris sua dona per urbes magnas, per monteSj perque inuia quaeque ferendo. Quantum iter ingreditur ! loculis quot praemia seruat, qui ex umeris pendent! Nodoso stipite nixa illa uias haud fessa terit spernitque quietem...» —*

*«It semper noctu ?»— «Semper; nam degere uitam
gaudet tranquillam, nec eam quis conspicit, amplis
in specubus tam longinquis uastisque cubiclis,
tecta ubi scintillant gemmis et praenitet aurum.
Hic quaecumque cupis custodit clauibus aureis,
diuitiasque, domus quibus affluit illa, tuetur.
Tempus uix properat, /awo redeunte, quotannis,
a s_i a/m pueris censet tribuenda tenellis
exoptata diu sua praemia, sumere, inanis
quae e muris pendet, peram, donisque replere,
et baculo noctis nodoso innixa per umbras
fuscum carpere iter... » — «S_i/ dic, mamma, per umbras
noctis nil timet illa uias hiememue rigentem ?» —
«Nescio... 7"5/ g'Wtfs uigilantes nocte puellos
illa uidet, transit nec ponit dona. .. » — «5W /7/a
nunquam nos uigiles (conclamant uoce) uidebit.» —
«ÆV dabitI» Ridere beati
tunc omnes. Mox Franciscus sic incipit: « A t_f cum
ualuae sunt clausae_y quī possit inire Be fana
nocte domos? Init illa tamen. Z)/_i;· nonne caminum
per magnum lentis pedibus descendit et intrat ?» —
«Est ita: descendit paulatim per que cubicla
incedity pueris suspendit praemia et implet
calceolos prope lectum et cèruicalia donis
ut primo eniteant optata crepundia mane;
donis tunc positis gaudet taciteque recedit
ut pueris aliis sua praebeat.. » — « Omnibus illa,
dic, genetrix, sua dona gerit?» — «Non semper eadem
inuigilat miseris cura; namque est ubi saeuam
pauperibus sese ostendat nullumque relinquit
exiguum munus.» — «Dabimus sed nostra misellis
ipsi, mamma, malo si pectore nulla Be fana
illis attulerit munuscula...» — «Praemia, mamma.*

unde sed illa cápit?» — «Fortunae munera pandit.
 Aurea namque patet Fortunae capsula beatae,
 unde trahit quidquid pueris praebere benigna
 uult ea nocte suis. Peram replet, inde per omnes
 oras ferre pedes gaudet sub pondere nitens
 et niuibus tranat congesta cacumina, montes,
 innumerasque urbes : pedibus namque omnia lustrat
 praepetibus ; cernit si paruuum fulgere lumen,
 praeterit; at, somno si condita tecta domorum
 despiciat, se illuc motu rapidissima confert
 eque nigro, ne quis praesentiat, illa camino
 sensim descendit pueris uaga dona datura.
 Si quis eam uigilans sub stratis fallere opertus
 ausus erit, tunc illa procul fugiet cito, doni
 nec quicquam linquet; cineres prunasque uidebit,
 clara fulgebit utx Phoebus luce, et amare
 immunis flebit...» — « Vetulam sed uisere, mamma,
 cum tibi, dic, licuit?» rogitant. «Mihi uisere nunquam
 fas fuit; in somnis, essem cum paruula, uidi,
 ut uos uidistis, mox atque uidebitis ipsi. ...»

Nox ruit. In nigro longe tonat aethere, raucusque
 exululat uentus, gemitus et sibila iactans.
 Paulatim pueris somno clauduntur ocelli
 cumque suis donis, innixam stipite, forsán
 in somnis spectant uetulam properare Befanam,
 cum, tremulo missis uagitibus ore, Renata
 lac mammae exoptans tranquilla silentia rumpit.